

OPIS DOBREJ PRAKTYKI

1. Dane dotyczące podmiotu ubiegającego się o wpis

nazwa inicjatywy	HejtStop
nazwa podmiotu	Stowarzyszenie Projekt: Polska
dokładny adres	Ul. Andersa 29, 00-159 Warszawa
gmina	Warszawa - Śródmieście
powiat	Warszawa
województwo	mazowieckie
telefon	+48 224 048 131
adres strony internetowej	www.projektpolska.pl
faks	n/d
adres e-mail	biuro@projektpolska.pl

2. Charakter podmiotu

Obywatele zorganizowani (zaznacz):

- w radach i komitetach utworzonych przez władze publiczne
- w radach i komitetach zorganizowanych z inicjatywy mieszkańców
- zebraniach wiejskich i sołectwach
- w organizacjach pozarządowych
- nieformalnych grupach obywatelskich
- indywidualne osoby

3. Rodzaj(e) podjętych działań na rzecz realizacji potrzeb społeczności lokalnej (zaznacz):

- realizacja zadań publicznych na zlecenie władz lokalnych
- działalność charytatywna i opiekuńcza
- działalność edukacyjna i wychowawcza
- działalność wspierająca rozwój społeczności lokalnej
- działalność na rzecz podniesienia warunków życia
- działalność na rzecz zachowania i rozwoju lokalnych wartości kultury i tradycji

4. Przedmiot działalności

HejtStop to kampania społeczna, której celem jest przeciwdziałanie przejawom mowy nienawiści w przestrzeni publicznej: antysemityzmowi, faszyzmowi, ksenofobii, homofobii, innym rodzajom uprzedzeń i nienawiści skierowanych wobec grup oraz poszczególnych osób.

Informacje zgłoszone za pośrednictwem strony o przejawach mowy nienawiści przekazujemy organom ścigania, służbom porządkowym, właścicielom/zarządom obiektów. Sami również zamalowujemy „hejty” – napisy promujące nienawiść – w ramach akcji „Zamaluj hejty!”.

5. Opis działań

Dlaczego podjęliśmy działania?

Motyacją dla zorganizowania naszych działań było zaniepokojenie spowodowane ilością napisów o treści antysemickiej, często wulgarnych, obrażających określone grupy społeczne. Przeanalizowaliśmy kwestie prawne związane z mową nienawiści. Uznaliśmy, że można z nimi skutecznie walczyć. Za podstawowy warunek skutecznej walki uznaliśmy stały monitoring i zgłaszanie problemów odpowiednim służbom.

Jaki jest nasz cel?

Walka z mową nienawiści nie jest trudna. Prowadzić ją może każdy obywatel. Naszym celem jest ułatwienie prowadzenia działań każdemu obywatelowi dla którego ważny jest problem przeciwdziałania mowie nienawiści. Inicjujemy działania, których skutkiem jest usunięcie z przestrzeni publicznej setek wulgarnych, obraźliwych napisów. Prowadzimy działania rzecznicze, których celem jest uwrażliwienie zarządców nieruchomości oraz służb porządkowych na punkcie zagadnień związanych z przeciwdziałaniem mowie nienawiści.

W jaki sposób działamy?

W celu prowadzenia monitoringu uruchomiliśmy w lipcu 2013 roku stronę internetową www.hejtstop.pl

Za jej pośrednictwem osoby z całej Polski mogą przysyłać informacje o przejawach mowy nienawiści na budynkach mieszkalnych, przystankach komunikacji publicznej, innych elementach miejskiej infrastruktury. Zdjęcie może zostać przesłane od razu po jego wykonaniu za pośrednictwem aplikacji mobilnej na systemy Android oraz iOS. Informacje o zgłoszonych przypadkach (opatrzonej adresem oraz zdjęciem) trafiają do lokalnego oddziału straży miejskiej/gminnej lub komendy policji. Przedstawiciele tych służb podejmują następnie działania w celu skłonienia zarządców obiektów do usunięcia napisów. Przypadki napisów propagujących treści zakazane przez Kodeks Karny (nawołujące do nienawiści na tle rasowym, etnicznym, religijnym) zgłaszamy do oddziałów Prokuratury.

Od listopada 2013 roku organizujemy regularnie akcje „Zamaluj hejty!”, w ramach których razem z przedstawicielami lokalnych społeczności zamalowujemy zgłoszone do nas napisy. Do tej pory odbyło się 6 edycji, w tym „Wielkie sprzątanie Muranowa” – całodzienna akcja zorganizowana we współpracy z władzami dzielnicy Śródmieście, podczas której usunęliśmy obraźliwe napisy w 10 miejscach na warszawskim Muranowie. Łącznie podczas akcji „Zamaluj hejty!” usunęliśmy ok. 50 haseł nawołujących do nienawiści na tle rasowym, etnicznym, napisów o charakterze homofobicznym, promujących neonazistowskie symbole (swastyka, krzyż celtycki, wilczy hak), napisów obrażających przedstawicieli określonych grup społecznych. Łącznie doprowadziliśmy do usunięcia ponad 400 napisów w całej Polsce.

Organizatorem kampanii HejtStop jest Stowarzyszenie Projekt: Polska. Działania lokalne animują koordynatorzy – są to głównie studenci oraz uczniowie szkół średnich. W naszych działaniach możemy również liczyć na wsparcie innych podmiotów – organizacji pozarządowych, firm komercyjnych, przedstawicieli placówek dyplomatycznych, dziennikarzy, grup nieformalnych czy miejscowych aktywistów.

We wrześniu 2014 r. połączyliśmy siły z nieformalną inicjatywą „Wielkie sprzątanie FB. Stop mowie nienawiści, faszyzmowi i agresji” – razem przeciwdziałamy mowie nienawiści w portalu społecznościowym Facebook, zbierając informacje o stronach promujących nienawiść oraz zachęcając do ich zgłaszania. Planujemy rozwój działań w sferze *online*.

Prowadzimy również działania rzecznicze. Wspólnie z Prokuraturą Generalną prowadzimy konsultacje w zakresie usprawnienia procedur związanych z prowadzeniem spraw dotyczących przestępstw z nienawiści. Uczestniczymy w pracach Policyjnej Platformy Przeciw Nienawiści – przestrzeni współpracy między Policją i organizacjami pozarządowymi w zakresie usprawniania procedur przeciwdziałania przestępstwom z nienawiści.

Jesteśmy organizacją uczestniczącą w pracach Koalicji na Rzecz Równych Szans – platformy skupiającej organizacje pozarządowe, której celem jest promowanie rozwiązań prawnych mających na celu zwalczanie dyskryminacji określonych grup społecznych. Jesteśmy również zaangażowani w działania Koalicji Bez Nienawiści – polskiej odnogi międzynarodowej kampanii przeciwko mowie nienawiści, zainicjowanej przez Radę Europy.

Nasze działania komunikujemy za pośrednictwem:

Strony internetowej www.hejtstop.pl

Profilu na Facebooku <https://www.facebook.com/zobacznienawisc>

Profilu na Twitterze <https://twitter.com/Hejtstop>

Profilu na YouTube <https://www.youtube.com/user/hejtstop>

Galerii na Flickr <https://www.flickr.com/photos/hejtstop/>

6. Ocena efektów wdrożenia projektu dla zaangażowania mieszkańców w realizację zadań publicznych

HejtStop umożliwia mieszkańcom polskich miast wpłynięcie w prosty sposób na wygląd swojego miasta poprzez mapowanie na stronie www.hejtstop.pl oraz za pośrednictwem aplikacji mobilnej. Łącznie w bazie zgłoszeń znajduje się ponad 700 napisów. Uwzględniając fakt iż niektóre osoby zgłaszały więcej niż jeden napis, można oszacować iż w ten sposób zaangażowało się w HejtStop ponad 600 osób.

W akcjach zamalowania hejtów uczestniczyło średnio 10-15 osób. Łącznie w 2014 roku (i pod koniec 2013 r.) uczestniczyło w nich 500 osób.

Nasze działania w Internecie docierają do kilkudziesięciu tysięcy osób. Fanpage „Hejtstop” na Facebooku obserwuje ponad 4,5 tys. osób, 15 tysięcy osób obserwuje fanpage „Wielkie sprzątanie FB. Stop mowie nienawiści, faszyzmowi i agresji”. Łącznie za pośrednictwem mediów społecznościowych, w sposób bezpośredni lub pośredni, docieramy do ok. 30 tys. osób. Dodatkowo, do kilku tysięcy osób dotarliśmy z przesłaniem o naszych działaniach podczas licznych akcji promocyjnych – w 2014 r. byliśmy obecni na: Gali Szkoły Dialogu w Warszawie (ok. 200 odbiorców), Life Festival Oświęcim (ok. 500 odbiorców), Przystanku Woodstock (ok. 4 tysiące odbiorców), Pannonica Festival w Barcicach pod Starym Sączem (ok. 200 odbiorców), Warszawskim Wielokulturowym Street Party (ok. 500 odbiorców) oraz Pikniku Inicjatyw Obywatelskich w Warszawie (ok. 500 odbiorców).

Kilkadziesiąt tysięcy osób tworzy nieformalny ruch społeczny, wspólnie prowadząc działania *online* oraz *offline* w celu przeciwdziałania przejawom mowy nienawiści. Zamierzamy na tej bazie rozbudowywać nasze struktury tam gdzie nie organizujemy aktualnie działań masowych. W naszych działaniach uczestniczą młodzi liderzy lokalnych społeczności z miejscowości takich jak: Warszawa, Kraków, Poznań, Kielce, Wrocław, Lublin, Koszalin, Przemyśl, Oświęcim czy Zduńska Wola.

Nasze działania przyczyniają się do zwiększania społecznej świadomości problemu oraz metod przeciwdziałania mowie nienawiści. Model działań HejtStopu umożliwia łatwe włączenie do działań lokalnych stowarzyszeń, grup nieformalnych, organizacji studenckich i uczniowskich czy też pojedynczych aktywistów.

W 2014 roku pojawiło się ponad 70 publikacji poświęconych naszym działaniom. Najwięcej materiałów opublikowanych zostało w portalach internetowych, napisanych zostało ponadto kilkadziesiąt artykułów prasowych. Czterokrotnie gościliśmy w stacjach radiowych, 5 razy pojawiliśmy się w telewizji. Publikacje w mediach przyczyniają się do zainteresowania problemem mowy nienawiści kolejnych tysięcy ludzi.

Wielkie Sprzątanie Facebooka to akcja angażująca tysiące ludzi. Codziennie otrzymujemy dziesiątki zgłoszeń dotyczących stron propagujących mowę nienawiści. Angażujemy społeczność osób związanych ze stroną w celu skutecznego ich usuwania. Doprowadziliśmy do usunięcia ponad 100 stron.

Rozmowy z przedstawicielami służb porządkowych, władz lokalnych, instytucji publicznych pomagają w uświadomieniu ich przedstawicielom powagi zjawiska i potrzeby podjęcia zdecydowanych działań. Współpraca z Prokuraturą Generalną, Policją czy strażami miejskimi prowadzi do konkretnych zmian w zakresie praktyk przeciwdziałania przestępstwom z nienawiści.

Odnosniki do najważniejszych publikacji:

<http://news.hejtstop.pl/prasa/>

<http://news.hejtstop.pl/radio/>

<http://news.hejtstop.pl/telewizja/>

<http://news.hejtstop.pl/internet/>

7. Oszacowanie nakładów poniesionych na organizację i realizację projektu

Większość działań finansowanych jest w ramach grantu otrzymanego z programu Obywatele dla Demokracji w wysokości 330 tysięcy złotych. Dochodzą do tego zasoby własne – głównie koszty utrzymania i prowadzenia biura w wynajmowanym lokalu, a w początkowym okresie (do lutego 2014 r.) – również źródło finansowania akcji „Zamaluj hejty!” oraz działań promocyjnych. Dysponujemy wpływami z odpisów 1% podatku PIT dokonanych na rzecz Fundacji Projekt: Polska w wysokości 15 tysięcy złotych.

Dochodzi do tego nieodpłatna praca Saatchi & Saatchi Polska, odpowiedzialnej za przebieg kampanii medialnej (po stronie firmy znalazły się wszystkie niezbędne koszty) oraz Digers (zaprogramowanie aplikacji mobilnej). Projekt opiera się ponadto na pracy wolontariuszy – koordynatorów akcji lokalnych, osób wspomagających działania biurowe oraz uczestniczących w działaniach promocyjnych. Czas pracy wolontariuszy uzależniony jest od rodzaju działań – podczas działań promocyjnych czas pracy wynosi ok. 8h, przy czym na największych wydarzeniach (np. Przystanek Woodstock) łączny czas pracy stoiska wynosi 12h – następuje natomiast rotacja osób, dzienny czas pracy wynosi ok. 4h (łącznie 12h w przypadku osób uczestniczących we wszystkich trzech dniach festiwalu). Organizacja zamalowania to ok. 20h pracy tygodniowo, podobny wymiar czasowy ma pomoc w pracach biurowych, Osoby z Warszawy dysponują przestrzenią w biurze Stowarzyszenia Projekt: Polska.

8. Czy napotkali Państwo trudności, z którymi należało się zmierzyć, aby zrealizować projekt?

Dużym problemem jest poważna luka w polskim prawie, wynikająca z uchylecia przez Trybunał Konstytucyjny miejskich przepisów nakładających na administratorów obiektów odpowiedzialności za stan ich elewacji. Zmniejsza to motywację zarządców do usuwania nienawistnych napisów. Problemem jest także niedostateczna ochrona niektórych grup

społecznych przed mową nienawiści – w myśl polskiego prawa, nie są karane np. treści homofobiczne.

Nie wszyscy zarządcy obiektów są skłonni usuwać treści znajdujące się pod ich nadzorem. Stykaliśmy się z przypadkami odmowy, często motywowanej planami remontu budynku (który jednak w przeciągu następnego miesiąca nie nastąpił). Zdarzają się również naciski abyśmy nieodpłatnie odmalowali elewacje na których nie znajdują się nienawistne treści, od zgody na takie działania uzależniana jest zgoda na zamalowanie „hejtów”. W takich sytuacjach staramy się działać elastycznie, niestety – nie zawsze ze względów finansowych jesteśmy w stanie podołać żądaniom.

Otrzymujemy również groźby i obelgi, wysyłane przez niepodpisane osoby (na skrzynkę mailową), lub przez osoby używające swoich osobistych profili (przede wszystkim na Facebooku). Pogrożki zgłaszamy do prokuratury, autorom obelg blokujemy możliwość umieszczania komentarzy na naszej stronie. Zdarzały się przypadki wysyłania pogroźek i obelg na prywatne numery telefonów naszej koordynatorki oraz koordynatorki działań w Przemyślu.

9. Zalecenia dla innych podmiotów zainteresowanych wdrożeniem projektu

W przeciwdziałaniu mowie nienawiści ważne jest nie tylko zapobieganie jej przejawom, ale przede wszystkim zapobieganie sytuacjom sprzyjającym eksplozji mowy nienawiści. Ważna jest praca z grupami szczególnie narażonymi na bycie ofiarą, ale również agresorem – nienawiść zawsze bowiem powstaje wskutek określonych okoliczności. Ważne jest nawiązywanie współpracy między przedstawicielami grup „hejtujących” i „hejtowanych” w celu przełamania wzajemnych stereotypów i uprzedzeń.

Warto korzystać z doświadczeń organizacji przeciwdziałających mowie nienawiści. Wiele z nich przygotowało informacje o swojej działalności i możliwościach działania na własną rękę. Ich przedstawiciele są otwarci na współpracę z kolejnymi osobami.

Warto również znać podstawy prawne i z metodami działania w sytuacjach konfliktogennych. Podczas naszych działań może dojść do sytuacji konfliktowych z zarządcami obiektów. Większość z nich można rozwiązać polubownie.